

čajo. Težave niso tolike, da bi jih resnična volja ne mogla premagati.

Naj mi bo k sklepu dovoljeno predsedniku društva sv. Cecilije v Celovcu preč. gosp. korarju g. Šelander-ju in vsem, ki so omenjeni občni zbor osnovali ali kakorkoli pripomogli, da se je tako slovesno vršil, v imenu vseh gostov najprisrčnejšo zahvalo izreči. Bog vsem stotero poplati!

Jernej Voh.

Odkritje Slomšekovega spomenika.

(Pridiga. Govoril kanonik Fr. Kosar) 24. jun. 1878.

Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji. Luk. 2, 14.

II. Prvi napis je pisan v nemškem jeziku in sicer zato, ker se v tej cerkvi božja beseda v nemškem jeziku oznanjuje, in ker to, kar ta napis pové, v prvi vrsti stolno cerkev zadeva. Glasi se namreč: „Dem Gündler des Bischofsitzes zu Marburg“, po slovenski: „Ustanovitelju škofovskega sedeža v Mariboru“. Preselitve škofijskega sedeža iz Koroškega na Štajersko so verniki in duhovniki Lavantinske škofije, na Štajerskem živeči, že zdavnej želeli. Še bolj pa so želeli verni Slovenci, za Dravo in Muro živeči, pridruženi biti Lavantinske škofiji, naj bi imeli višjega pastirja, čigar pastirski glas na pridežnici in v spovednici bi zamogli umeti, in kteremu bi zamogli v svojem jeziku zaupljivo, kakor otroci očetu, svoje dušne reve in potrebe razodeti. Te želje so postale toliko silnejše, odkar so pokojni Slomšek, po svojih spisih že davnej vsem vernim Slovencem priljubljeni, škof postali. Vedno bolj pogosto so dohajale najne prošnje, z tisoč in tisoč podpisi ne le do pokojnega škofa Slomškega, ampak tudi do pokojnega nadškofa Solnograškega Maksimilijana Tarnoczy-ja. Čigavo srce bi bile take prošnje bolj omečile, kakor očetovsko srce Slomšekovo? Pa tudi pokojni nadškof Solnograški, kterim Bog še v nebesih za to povrne, so vedeli pobožne želje vernega slovenskega ljudstva ceniti, ter so si po vsej moči prizadevali, jim ustreči. Ali dopovedati se ne da, koliko skrbi in težav je bilo pokojnemu škofu celih 6 let, ko se je to delo snovalo, treba prenašati in koliko žrtvovati! Tudi Mariborski meščani so priznali silne težave preselovanja; kajti takratni mestni župan čestita v svojem zahvalnem listu dne 12. febr. 1858. pokojnemu knezu, da so „orjaško delo“ preselovanja srečno dovršili in potem pristavlja: „Imena Tarnoczy in Slomšek bota pri nas in naših potomcih neumrljiva“. Tudi pokojni knez sami so nam večkrat tisti čas rekli: „Ne bil bi verjel, da bo preselitev toliko težav imela; pa ker se je delo enkrat začelo, se mora tudi do konca doznati. Za nas je selitev le žrtva. Mi ne bomo nič dobrega doživeli, morebiti naši nasledniki; na nas čakajo le skrbi in trpljenje. In zares je tako bilo!

In zdaj, ko so te skrbi že zdavnej preminole, in se je vse trpljenje, kakor zaupamo, pokojnemu knezu že zdavnej v večno veselje spremenilo, — zdaj ko že blizu 20 let duhovne dobrote, pa tudi časní dobiček preselitve uživamo, — zdaj, ko verniki od vseh strani zaupljivo tu sem k višjemu pastirju prihajajo, pri Njih iskat in prejemati pomoči in tolažbe, in ko vam višji pastir sami po vseh farah nebeški kruh božjih nauk drobijo in kakor oče vas učijo: — vprašam vas ljubi moji! ali nimamo uzroka, se denes tega velikega dela veseliti, Boga za to dobroto slaviti, pa tudi moža se hvaležno spominjati, ki je to „orjaško delo“, kakor se je takrat imenovalo, slavno dovršil? Vprašam vas nadalje: ali niso pokojni knez in škof Anton Martin, ki so to cerkev k dostojnosti „stolne cerkve“ povzdignili, tudi častnega spomenika v tej cerkvi zaslužili? Da; z ozirom na vse to smo dolžni denes s hvaležnim srcem isklicati; Čast bodi Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji! Čast bodi pa tudi spominu na ustanovitelja škofovskega sedeža v Mariboru, in mir njegovim košicam v grobu!

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Domači gril in kako ga pregnati.

M. Domači gril tudi muren imenovan (Gryllus domesticus) ljubi, kakor je obče znano, toploto in se na svojih ponočnih potih po hiši najrajši tam zbira, kjer je naj toplejše. Zato so tudi taki prostori najbolj pripravi, da se grili na njih lové. V kuhinjah, v kterih so kotli za domače potrebe vzdani, tropoma po noči v nje pocepajo in v ostali vodi vtonejo. Ako pa takih lovinnih kapnic ni, se morajo pa na takih mestih, na ktere po skušniji grili najrajši zahajajo in se na njih zbirajo, take kapnice napraviti, n. pr. sladkorove steklenice, lonci, medicinske sklenice itd. da živlice na ponočnih potih v nje pocepajo. Treba jih je le z moko, kteri je malo sladkorja primešanega, na taka mesta in v nastavljeno posodo zvabiti.

Slad, kuhan na vodi, kteri se je nekaj mišnice pridjalo, in v njihove luknje potrošen ali pa na njihova ponočna zbirališča položen, je gotovi strup za domače grile. Če se za skrivališča grilov zna in do njih more, se jim nekoliko imenovane vabe v luknje potakne ali pa z njo luknje zamažejo. Tako je imenovani strup tudi brez vse druge nadalšnje nevarnosti. Pa le malo bode prostorov, ki bi bili pripravni, da se v njih tako ravna. Na drugih prostorih pa je treba z zastrupilom bolj opazno postopati in posebno kuretnino pred njim varovati, če mogoče tudi pred ljudmi zaklepati. Grili takih zastrupljenih suovi ne zanašajo na razna druga mesta, kakor miši in podgane ali štakori. Mogoče jih je toraj na vse zgodaj odpraviti in na

primernem mestu za nadaljnjo porabo braniti. Če se tako kakor je povedano od zanesljive osebe ravna, ni pri vsi reči nobene nevarnosti in morni v kratkem iz hiše preminejo.

Valivne kure.

M. Da kure nečejo valiti, tega so različne stvari krive. Če človek mesta, na katerem bi imele kure valivna gnezda imeti, ne pregleda, in če ne zna kako se kvokljam steže, tudi ne more do pike natanko in zanesljivo povedati vzrokov, zavolj katerih kure nočejo valiti. Znano je, da so nekatera kurja plemena manj valivna ko druga. Navadno domače kokoši, katerim se je prvo leto zabranilo valiti, pozneje le redko kdaj dobre valivke postanejo. Valivna gnezda ne smejo nikdar biti na preveliki svetlobi. V gnezdu, katero sonce obseva, bode težko ktera kvoklja začela sedeti. Naj boljše so na pol temni prostori. Vsakdanje sprotno snemanje jaje z gnezda veselje do valjenja pri kokoših zadržuje. Nasproti pa je dobro jajca na gnezdu puščati ali z ponarejenimi nadomestiti. Preobilna hrana nareja sicer, da kokoši pridno jajca nesó, na valitev pa pozabijo. Naj se nekatere kokoši, ki bi naj začele valiti, zapró v poseben kraj, podaja naj se jim ali suh ali nekoliko namočen ječmen pa ne preveč in tudi ne premočne brane kakor meso, skuha itd. Včasih tudi petelin brani kuram valiti, in jih iz gnezd podi. To se slasti takrat rado godi, če pride le malo kokoši na petelina. Tudi mrčes, ki se ga kokoši preveč nalezejo, jih vznemirja, da ne morejo valiti. Da se zabrani, da kvoklje gnezda zapuščajo, jih je treba v posebne za to napravljene valivne kobače posaditi, ki niso večega prostora, kolikor ga jedna kokoš z gnezdom vred potrebuje. Za napajanje in nasitenje se kvoklje vsak dan 1—2krat na četrt ure iz kobače vzamejo, potem pa zopet na gnezdo v kobačo posadijo. V nekterih dneh jih že ni več treba noter in ven vzdigovati, kvoklje same rade zopet na svoje mesto zahajajo.

M. Pomoček zoper drisko pri mladih praseih. Da mladi prasci drisko dobijo, tega so razne reči krive. Največkrat pa je krivo te bolezní prehlajenje. Pri zdravljenju je toraj najprej za to skrbeti, da imajo živinčeta topel bled in suho in gorko ležišče. Daje se jim, kakor razmere nanašajo, voda, v kateri so se kamilice, kalmuš in timuš kuhale. Ko bi to nič ne pomagalo, se kuha nekaj hrastove ali vrbove skorje ali pa korenine tormentile, ki se v lekarnicah dobi. Prilije se ti pijači še 0,6—1 gram železnega vitriola. Vsakemu živinčetu se te pijače $\frac{1}{4}$ liter vlije in to 2—3krat na dan. Če se pa pokaže, da živinčeta po črevah grize ali pa če so znamenja videti, da so se jim čreva vnela, ali pa če gre celo krvavo od njih, tako se jim skuha nekaj lanenega semena, kateri vodi se potem še 12—24 centigramov opijuma primeša in jim 3—5 krat na dan vlije. Če pa driska sesavnih prasev

izvira od slabega mleka doječe starke, mora se starki krma premeniti in ji graha, boba, želoda itd. dajati. Tudi prascem je treba večkrat dati beljakovine na vodi z nekoliko rabarbare in stolčene krede pomešani. Od vsakega toliko, kolikor gre na noževo špico, vsak dan po 2—3krat. Vrh tega se morajo prasci brž ko mogoče odstaviti, in potem z zdrobljenim žitom in kislím mlekom hraniti.

M. Pomoček zoper mrčes v kurnikih. Kuhan hmelj se po kurniku ali golobnjaku potrosi in pusti, da nekaj dni na tleh leži. Ko se je že veliko mrčesja v njem nabralo in naselilo, se pobere in sožge. Če se to večkrat zaporedoma zgodi, se pre vse uši iz kurjih hlevov in golobnjakov pozgubé. Tudi na perutnini sami preminejo. Sploh skušnija uči, da kuhan hmelj od časa do časa v kurnikih in golobnjakih potrošen vse uši in podoben mrčes iz njih prežene. Na vsak način je to prav lahek pomoček, ki se brez vse težave poskusiti more.

Sejmovi na Štajerskem. 21. jul. Buče, Brenska gora; 22. jul. Ivnik, sv. Helena, sv. Mohor, sv. Magdalena v Mariboru, Orešje pri Brežicah; 24. jul. Črmožiše; 25. jul. Kozje, Lipnica, Črmožiše, Slov. Bistrica; 26. jul. Franheim, sv. Križ pri Ljutomeru, Teharje.

Sejmovi na Koroškem. 25. jul. Rajhenfels, Strassburg; 26. jul. Kotariče.

Dopisi.

Iz Maribora. (Regiment Hartung) je se v pondeljek o polnoči odpeljal na Hrvaško. Staršem, ki po svojih sinih, in ženam, ki po svojih možéh žalujejo, bodi v tolažbo povedano, da so se vojaki tukaj prav čedno in spodbudljivo obnašali. Vse te dni smo jih videli po vseh cerkvah od jutra do večera pobožno moliti; mnogi so sv. zakramente prejeli; v frančiškanski cerkvi so patri pretečeno nedeljo do pozne noči vojake spovedovali. V stolni cerkvi je prosil en vojak za škapulir karmelitarke Matere božje in se je dal z veliko pobožnostjo v škapulirsko bratovščino zapisati. Isto tako je prišlo mnogo vojakov k šolskim sestram prosit za roženkrance, za svetinje, za škapulirje, ktere so tudi prejeli. — Zaupajmo, da bo Bog in Gospod vojskinih trum orožje naših krščanskih vojakov blagoslovil, da bo Marija, ki je avstrijske armade že tolikokrat v vojskah zoper Turke očividno pomagala, se ji tudi zdaj dobrotna Mati in mogočna kraljica izkazala, in da se bodo slovenski sinovi po srčno dovršenem delu v kratkem zopet zdravi in veseli vrnoli na svoj dom. Tolaži naj nas tudi to, da so svitli cesar vojake v orožje poklicali za najbolj pravično reč, ki se misliti